

Εκπαίδευση στις Μαθησιακές Κοινότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έκδοση αυτή δεν αποτελεί αποδοχή των περιεχομένων της, τα οποία αντανακλούν μόνο τις απόψεις των συγγραφέων της και ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που η έκδοση αυτή περιλαμβάνει..

CREA. Community of Research on Excellence for All, 2018.

This work is licensed under a Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International license.

© 2018 by CREA. Community of Research on Excellence for All.

Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://www.step4seas.org/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	5
9.1. Εκπαίδευση οικογενειών	5
9.2. Διαλογική κατάρτιση εκπαιδευτικών	11
9.3. Βιβλιογραφία	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Στην κοινωνία της πληροφορίας, η εκπαίδευση των παιδιών βελτιώνεται σημαντικά όταν υπάρχει βελτίωση στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών φορέων. Η ενότητα αυτή παρουσιάζει δύο Πετυχημένες Εκπαιδευτικές Πρακτικές: την Εκπαίδευση Οικογενειών και τη Διαλογική Κατάρτιση εκπαιδευτικών. Παραδοσιακά, η κατάρτιση εκπαιδευτικών φορέων αφορά αποκλειστικά το διδακτικό προσωπικό, παρά τη μεγάλη σημασία που έχουν οι οικογένειες στην εκπαίδευση των παιδιών, με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να είναι οι μόνοι που επωφελούνται από αυτήν. Επίσης η πλειονότητα των ερευνών έχει επικεντρωθεί στην ανάλυση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών, χωρίς να δίνεται καμία προσοχή στην κατάρτιση των οικογενειών, των συγγενών και άλλων μελών της κοινότητας. Η Εκπαίδευση Οικογενειών βελτιώνει τις δεξιότητες και τις γνώσεις των ενηλίκων, οι οποίοι συνυπάρχουν με τα παιδιά σε καθημερινή βάση και επιδρούν επομένως, ουσιαστικά στη μάθησή τους. Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, η Διαλογική Κατάρτιση εκπαιδευτικών δίνει στο προσωπικό ευκαιρίες για να εξοικειωθεί με εκπαιδευτικές θεωρίες και να διατηρήσει τις γνώσεις του, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες και πιο σημαντικές έρευνες, συμπεριλαμβάνοντας την κοινότητα στους χώρους κατάρτισης.

9.1. Εκπαίδευση Οικογενειών

Συχνά ακούμε ότι η επιτυχία των μαθητών εξαρτάται από το επίπεδο μόρφωσης των γονιών τους. Μαθητές των οποίων οι γονείς κατέχουν πτυχίο Πανεπιστημίου έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να φοιτήσουν και οι ίδιοι σε Πανεπιστήμιο και να επιτύχουν υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις, ενώ είναι λιγότερο πιθανό να παρατήσουν ή να εγκαταλείψουν το σχολείο. Ωστόσο, τέτοιες προφανείς στατιστικές συσχετίσεις μεταξύ των μορφωτικών επιπέδων των γονιών και των ακαδημαϊκών αποτελεσμάτων των παιδιών τους δεν αποδεικνύουν οποιαδήποτε σχέση αιτιότητας, και ούτε είναι καθοριστικές.

Όταν το σχολείο υποστηρίζει την ισότητα και όχι την ανισότητα, με την πάροδο των χρόνων, τα παραδοσιακά εκπαιδευτικά επίπεδα συγκεκριμένων ομάδων μπορούν να ξεπεραστούν κι έτσι αυτοί που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες προκλήσεις, θα μπορέσουν να έχουν τελικά ίση πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο. Είναι πλέον γνωστό ότι η σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού επιπέδου των γονιών και των εκπαιδευτικών επιτευγμάτων των παιδιών τους μπορεί να αλλάξει, καθώς και

ότι κάθε γονιός, ανεξάρτητα από το μορφωτικό του επίπεδο, μπορεί να επιθυμεί τα παιδιά του να φοιτήσουν στα καλύτερα πανεπιστήμια στον κόσμο. Οι έρευνες έχουν δείξει ότι αυτό που έχει επίδραση στη μάθηση των παιδιών, περισσότερο κι από το μορφωτικό επίπεδο των οικογενειών είναι το είδος των δραστηριοτήτων και των καταρτίσεων στις οποίες συμμετέχουν. Σε αυτό ανταποκρίνεται μια συγκεκριμένη Πετυχημένη Εκπαιδευτική Πρακτική, που καθιστά διαθέσιμη και προσβάσιμη την κατάρτιση των οικογενειών και της κοινότητας, γύρω από γνώσεις και δεξιότητες που επιλέγουν οι ίδιοι, αλλά δίνοντας παράλληλα έμφαση σε λειτουργικές δεξιότητες.

Για άλλη μια φορά όμως, πρέπει να διευκρινιστεί η επιθυμητή μορφή της εκπαίδευσης οικογενειών στις Μαθησιακές Κοινότητες, ώστε να μπορεί να διακριθεί από άλλες πρακτικές. Για παράδειγμα, στο παρελθόν, είχε γίνει δημοφιλές κάτι που ονομάζεται «σχολείο για γονείς». Σε αυτό συνήθως συμμετέχουν «ειδικοί» που μιλούν για θέματα σχετικά με την ανατροφή των παιδιών, όπως είναι για παράδειγμα η διατροφή, η πειθαρχία και τα λοιπά. Παρότι δημιουργείται ένας χώρος για ανταλλαγή απόψεων και συζήτηση, η βασική προϋπόθεση τέτοιων συναντήσεων είναι ότι ένας «ειδικός» εισηγείται στους γονείς τους καλύτερους τρόπους ανατροφής ή εκπαίδευσης των παιδιών τους. Τέτοιου είδους δραστηριότητες δεν έχουν σχέση με, ούτε είναι εκπαίδευση οικογενειών. Το ίδιο ισχύει και για προγράμματα κατάρτισης που καθορίζονται από το σχολείο με βάση τις απόψεις του προσωπικού, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις και οι ανάγκες των συμμετεχόντων.

Η εκπαίδευση οικογενειών ως Πετυχημένη Εκπαιδευτική Πρακτική σημαίνει ότι οι ίδιοι οι γονείς, οι θείοι και οι θείες, οι παππούδες και οι γιαγιάδες και οι λοιποί συγγενείς των μαθητών, αποφασίζουν τι πρέπει να μάθουν, πότε και πώς. Οι οικογένειες συναντιόνται, συγκεντρώνουν τις απαιτήσεις όλων και εξετάζουν τις δυνατότητες έναρξης της εκπαίδευσης. Αποφασίζουν τις ώρες και τις μέρες που θα πραγματοποιηθούν τα μαθήματα. Οι ίδιες οι οικογένειες αλληλοεπιδρούν, συμμετέχουν σε διαλόγους και αποφασίζουν ποια εκπαίδευση θα υλοποιήσουν και πώς. Για παράδειγμα, σε μια Μαθησιακή Κοινότητα, οι αραβόφωνες μητέρες έδειξαν ενδιαφέρον για μαθήματα αλφαριθμητισμού και αφού συζήτησαν το θέμα, αποφάσισαν ότι αυτές οι τάξεις θα ήταν μόνο για γυναίκες και ότι θα οργανωνόταν μια άλλη ομάδα για τους άντρες.

«Είναι εφικτή η υπέρβαση των κοινωνικών ανισοτήτων με την ενίσχυση της εκπαίδευσης των οικογενειών, αποδεικνύοντας ότι το οικογενειακό περιβάλλον μπορεί επίσης να μεταμορφωθεί» (INCLUD-ED, 2011, σελ. 73).

Είδη δραστηριοτήτων

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορούν να ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό. Ωστόσο, συνιστάται και συνήθως οι οικογένειες προτιμούν οι δραστηριότητες να προσανατολίζονται στη βελτίωση δεξιοτήτων και απαραίτητων γνώσεων που είναι

σημαντικές για τη ζωή στη σύγχρονη κοινωνία. Αυτό σημαίνει ότι οι οικογένειες έχουν την ευκαιρία να βοηθήσουν τα παιδιά τους με την κατ' οίκον εργασία, να διαβάσουν μαζί, να τα υποστηρίξουν σε ακαδημαϊκά θέματα και ούτω καθεξής. Στην πραγματικότητα ένα από τα πιο κοινά κίνητρα συμμετοχής στην εκπαίδευση οικογενειών είναι η επιθυμία των οικογενειών να βοηθήσουν τα παιδιά τους με τα μαθήματά τους ή να τα στηρίξουν στη διαδικασία μάθησης.

Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις (βλ. Ενότητα 7): Τα μέλη της κοινότητας με ποικίλα υπόβαθρα όσον αφορά τον πολιτισμό, την εθνικότητα, τη θρησκεία, τις πεποιθήσεις, τον τρόπο ζωής, την ηλικία και την εκπαίδευση συμμετέχουν σε διαλόγους, δημιουργούν κριτικούς προβληματισμούς και οικοδομούν γνώση γύρω από ένα έργο κλασικής παγκόσμια λογοτεχνίας. Μέσα από τις συναντήσεις, άτομα που ποτέ πριν δεν είχαν διαβάσει τέτοια βιβλία επιδεικνύουν μεγάλη ικανοποίηση και ενθουσιασμό. Παραδείγματα από την παγκόσμια λογοτεχνία περιλαμβάνουν έργα των James Joyce, Cortázar και Σαπφώ και τίτλους όπως *Αραβικές Νύχτες*, *Ραμαγιάνα* και *Οδύσσεια*.

Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών: Συνήθως οι συγγενείς ζητούν την οργάνωση μαθημάτων και εργαστηρίων για συγκεκριμένα προγράμματα του υπολογιστή, όπως είναι η Word και η Excel ή τη χρήση κοινωνικών πλατφόρμων όπως είναι το Twitter. Σε μερικές περιπτώσεις οι συγγενείς και οι μαθητές μπορούν να εργαστούν μαζί, έτσι ώστε να αλληλοϋποστηρίζονται στην εκμάθηση χρήσης τέτοιων εργαλείων.

Γλώσσες: Σε σχολεία με μετανάστες οι οικογένειες μπορεί να επιλέξουν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας στην οποία διαμένουν. Πέρα από την απόκτηση ενός βασικού εργαλείου που επιτρέπει μεγαλύτερη συμβολή στη μάθηση των παιδιών τους, η γνώση αυτή σημαίνει και αύξηση των κοινωνικών και οικονομικών ευκαιριών. Σε άλλες περιπτώσεις οι οικογένειες επιλέγουν να μάθουν ξένες γλώσσες όπως είναι τα αγγλικά ή τα γαλλικά.

Εκστρατεία αλφαριθμητισμού: Σε σχολεία με οικογένειες μαθητών που δεν ξέρουν να διαβάζουν ή να γράφουν, ο αλφαριθμητισμός είναι χωρίς αμφιβολία η προτεραιότητα. Πολλές Μαθησιακές Κοινότητες παρουσιάζουν πολύ θετικές εμπειρίες σχετικά με τον αλφαριθμητισμό και την εκμάθηση γλωσσών. Για παράδειγμα, σε ένα συγκεκριμένο σχολείο στο οποίο υπήρχαν πολλές Μαροκινές, δημιουργήθηκε μια ομάδα γυναικών στην οποία οι συμμετέχουσες έβρισκαν χώρο για να μάθουν, να μοιραστούν και να συζητήσουν θέματα που τις ενδιέφεραν, βελτιώνοντας παράλληλα τις δεξιότητες αλφαριθμητισμού.

Μαθηματικά: Κάποιες οικογένειες δυσκολεύονται να βοηθήσουν τα παιδιά τους με την κατ' οίκον εργασία στα Μαθηματικά. Έχοντας αυτό υπόψη, δίνεται προτεραιότητα στην εκπαίδευση στα Μαθηματικά.

Μέσα στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (RTD) EDUFAM, που χρηματοδοτήθηκε από το Εθνικό Πρόγραμμα Έρευνας της κυβέρνησης της Ισπανίας, εντοπίστηκαν ορισμένα από τα χαρακτηριστικά που συνέβαλαν στην επιτυχία της εκπαίδευσης οικογενειών, όπως αυτή πραγματοποιείται στα σχολεία που είναι Μαθησιακές Κοινότητες:

1) Συμμετοχή των οικογενειών στη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με πτυχές της κατάρτισης (περιεχόμενο, πρόγραμμα, οργάνωση κ.λπ.).
2) Υψηλές προσδοκίες απέναντι στους συμμετέχοντες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και τις ικανότητές τους.
3) Προώθηση της λειτουργικής μάθησης (ανάγνωση, γραφή, μαθηματικά, προφορική έκφραση κ.λπ.).
4) Διαπίστευση των γνώσεων που αποκτώνται με τη χορήγηση επίσημων πιστοποιητικών.
5) Κατάρτιση βάσει επιστημονικών στοιχείων.
6) Εφαρμογή στρατηγικών για την υπέρβαση των γλωσσικών ή/και πολιτιστικών εμποδίων.
7) Εκπροσώπηση ευάλωτων ομάδων στους συμμετέχοντες στην κατάρτιση, και προώθηση της ποικιλομορφίας στα προγράμματα.
8) Προώθηση ευκαιριών οικογενειακής συνδιαλλαγής.
9) Εκπαιδευτική επιτυχία των παιδιών των συμμετεχόντων ως ρητός στόχος της κατάρτισης.
10) Προώθηση της διαλογικής ηγεσίας.
11) Προώθηση της αλληλεγγύης.
12) Προώθηση των θετικών περιβαλλόντων μάθησης.

13)	Παροχή υποστήριξης στα σχολεία και δημιουργία συμμαχιών με άλλες υπηρεσίες και φορείς, για την υλοποίηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης οικογενειών.
14)	Συμμετοχή της διευθυντικής ομάδας και του διδακτικού προσωπικού στην προώθηση της εκπαίδευσης οικογενειών στο σχολείο.

Μια εμπειρία από τάξη αλφαριθμητισμού:

«Το σχολείο της Lucia, εδώ και καιρό οργάνωσε μαθήματα αλφαριθμητισμού για γυναίκες. Η συμμετοχή ήταν τόσο μεγάλη που η ομάδα έπρεπε να μοιραστεί σε δύο. Πολλές από αυτές τις γυναίκες όχι μόνο μαθαίνουν να διαβάζουν και να γράφουν, αλλά ξεκινούν αμέσως να συμμετέχουν στις Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις.» (Racionero, Ortega, García, & Flecha, 2012, σελ. 141)

Τα οφέλη της εκπαίδευσης οικογενειών

Η εκπαίδευση οικογενειών ωφελεί τόσο τους ενήλικες που συμμετέχουν, όσο και τα παιδιά τους και την κοινότητα, αφού ως δραστηριότητα συμβάλλει στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Η εκπαίδευση παρέχει, στους ενήλικες που συμμετέχουν σε αυτή, γνώσεις και δεξιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε όλους τους τομείς της ζωής τους συμπεριλαμβανομένων και του προσωπικού, οικογενειακού και κοινωνικού πεδίου. Για παράδειγμα η εκμάθηση ανάγνωσης, η βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων και η εκμάθηση χρήσης του Διαδικτύου είναι προσωπικά επιτεύγματα που εύκολα βρίσκουν εφαρμογή στην καθημερινή ζωή. Αυτή η πρόοδος συμβάλει επίσης στην ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης, ενισχύοντας έτσι την ικανότητα συμμετοχής σε συζητήσεις και ανταλλαγές απόψεων. Νέες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας ανοίγονται χάρη στην καλύτερη ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Για παράδειγμα, οι οικογένειες ενός σχολείου αποφάσισαν να παρακολουθήσουν μαθήματα για την απόκτηση Απολυτηρίου Λυκείου, έτσι ώστε να αποκτήσουν ένα προσόν με το οποίο θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση για καλύτερες θέσεις εργασίας.

Επιπρόσθετα, οι ενήλικες μεταδίδουν στα παιδιά τους την ικανοποίηση και το ενδιαφέρον για αυτά που μαθαίνουν και γενικά για την εκπαίδευση. Αυτό σημαίνει ότι γίνονται πιο ικανοί να τα βοηθήσουν με την κατ' οίκον εργασία τους, να τα ρωτήσουν για τα μαθήματά τους ή να μοιραστούν μαζί τους τον χρόνο μελέτης στο σπίτι. Συνεπώς, οι αντιλήψεις των παιδιών για τους συγγενείς τους μεταμορφώνονται, αφού συνειδητοποιούν ότι είναι άνθρωποι τους οποίους μπορούν να ρωτήσουν απορίες, οι οποίοι μπορούν να λύσουν τις αμφιβολίες τους ή με τους οποίους μπορούν να μοιραστούν τη διαδικασία μάθησης. Όλα αυτά συμβάλλουν στο να αποκτήσει νόημα η μαθησιακή διαδικασία.

Επιπλέον, η εκπαίδευση οικογενειών αλλάζει τις σχέσεις μεταξύ του σχολείου και της γύρω κοινότητας. Οι σχέσεις μεταξύ του σχολείου και των οικογενειών των μαθητών ενδυναμώνονται, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νοήματος για τα κίνητρα των μαθητών για πρόοδο και την ενίσχυση των προσπαθειών για καθημερινή παρουσία στο σχολείο. Αυτή η στενότερη σχέση έχει επίσης επιδράσεις στις προσδοκίες των συγγενών όσον αφορά το εκπαιδευτικό μέλλον των παιδιών τους. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της εμπιστοσύνης, την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ των οικογενειών, του προσωπικού και του σχολείου και την ενίσχυση της αμοιβαίας κατανόησης και ανοχής. Επιπρόσθετα, οι προσδοκίες των οικογενειών και των παιδιών αυξάνονται κι έτσι τα παιδιά αποκτούν κίνητρα για να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Ως αποτέλεσμα των υψηλότερων προσδοκιών που αναμένονται από τα παιδιά, τα παιδιά αποκτούν μεγαλύτερα κίνητρα για να συνεχίσουν να σπουδάζουν και ενισχύονται η δημιουργία νέων δεσμών, η βελτίωση της κατανόησης και η αύξηση της ανεκτικότητας ανάμεσα στα διάφορα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ακολουθεί μια σύνοψη της θετικής επίδρασης, που έχει η κατάρτιση οικογενειών σε τέσσερις συγκεκριμένες ομάδες: οφέλη για τα μέλη των οικογενειών, τους μαθητές, το σχολείο και τη γειτονιά. Αυτά τα παραδείγματα βελτίωσης έχουν συλλεχθεί κατά τη διεξαγωγή του ερευνητικού προγράμματος EDUFAM:

Οφέλη για τα μέλη οικογενειών	Οφέλη για τους μαθητές
α. Αύξηση πολιτισμικού επιπέδου β. Αύξηση προσδοκιών γ. Αύξηση κινήτρων προς τη μάθηση δ. Αύξηση αυτοπεποίθησης, αυτοεκτίμησης και αντίληψης της ευημερίας ε. Αύξηση συμμετοχής στ. Αύξηση ηγετικών ικανοτήτων ζ. Δημιουργία και ενίσχυση κοινωνικών δικτύων η. Απόκτηση νέων προτύπων στον εκπαιδευτικό τομέα	α. Βελτίωση εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων β. Βελτίωση στη συμπεριφορά γ. Αύξηση κινήτρου προς τη μάθηση δ. Αύξηση συμμετοχής σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και πρωτοβουλίες ε. Αύξηση προσδοκιών στ. Αναγνώριση νέων προτύπων ζ. Αύξηση αλληλεπιδράσεων που αφορούν τη μάθηση και την εκπαίδευση
Οφέλη για τα σχολεία	Οφέλη για την κοινότητα
α. Βελτίωση επικοινωνίας οικογενειών-σχολείου β. Αύξηση σχολικής συμμετοχής γ. Βελτίωση στο κλίμα που επικρατεί στο σχολείο δ. Μείωση προκαταλήψεων προς τις οικογένειες που ανήκουν σε πολιτισμικές μειονότητες	α. Ενδυνάμωση σχέσης σχολείου-κοινότητας β. Αύξηση αλληλεπιδράσεων που αφορούν τη μάθηση και την εκπαίδευση, έξω από το σχολείο γ. Μείωση ρατσιστικών και ταξικών προκαταλήψεων στην περιοχή neighborhood δ. Βελτίωση της συνύπαρξης στην περιοχή ε. Συντονισμός υπηρεσιών και επαγγελματιών από διαφορετικούς κοινωνικούς τομείς

Ένα παράδειγμα της επίδρασης που έχει η εκπαίδευση οικογενειών στην ακαδημαϊκή επίδοση:

«Όταν ο Karim ξεκίνησε την Γ' τάξη του δημοτικού, δεν ήξερε ούτε να διαβάζει ούτε να γράφει. Είχε έρθει στην Terrassa την προηγούμενη χρονιά. Έκανε καινούριους φίλους στο νέο του σχολείο και γρήγορα έμαθε να μιλά, αλλά δεν ενδιαφερόταν για την ακαδημαϊκή μάθηση και ήταν δύσκολη για αυτόν. Ένα πρωί, λίγο πριν αρχίσει το μάθημα, η δασκάλα του τον έπιασε να διαβάζει ένα βιβλίο επιστήμης. Ενάμιση χρόνο μετά την άφιξή τους στη γειτονιά, η μητέρα του Farida γράφτηκε στα μαθήματα αλφαριθμητισμού. Έκανε το βήμα να πάει στο σχολείο του γιου της για να μάθει. Αυτή η αλλαγή προκάλεσε μια ακόμη μεγαλύτερη μεταμόρφωση: Βοήθησε τον Karim να βρει την ανάγκη για μάθηση. Τώρα είναι ευτυχισμένος που βλέπει τη μητέρα του στο σχολείο του και όποτε η Farida πηγαίνει για μάθημα της λέει: «Έλα μαμά, πάρε το φάκελό σου και πάμε στο σχολείο». Το απόγευμα, όταν ο Karim πηγαίνει σπίτι, κάνουν μαζί την κατ' οίκον εργασία και διαβάζουν μαζί τα παραμύθια που δανείζεται ο Karim από τη βιβλιοθήκη. Ξέρει ότι της αρέσει και με αυτό τον τρόπο μαθαίνουν ακόμη περισσότερο.»

Ortega, S. (2011). Leyendo juntos. Suplemento Escuela, 2 7-8.

Επιπλέον, η εκπαίδευση οικογενειών αλλάζει τις σχέσεις μεταξύ του σχολείου και της γύρω Το ακόλουθο απόσπασμα από την Arantza Pomares Zulueta, συντονίστρια της Μαθησιακής Κοινότητας Sansomendi CPI, προσφέρει μια σύνοψη.

Μια εμπειρία της εκπαίδευσης οικογενειών στο σχολείο Sansomendi CPI:

[...] Καθώς τα χρόνια περνούν, η εκπαίδευση γίνεται όλο και εκτενέστερη, καλύπτοντας σε όλες τις περιπτώσεις τις εκπαιδευτικές ανάγκες των οικογενειών, τα ενδιαφέροντα και τις απαιτήσεις τους. Οι οικογένειες νιώθουν ότι μπορούν να συμμετέχουν στην προτεινόμενη δραστηριότητες κατάρτισης στο σχολείο. Οι οικογένειες παρακολουθούν μαθήματα Η/Υ, μαθήματα για απόκτηση Απολυτηρίου Λυκείου, μαθήματα αλφαριθμητισμού, Ισπανικών, κεραμικής και συμμετέχουν στις Λογοτεχνικές Συναντήσεις κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου και δωρεάν. Η ενεργή συμμετοχή σε αυτά τα μαθήματα κατάρτισης δημιουργεί στις οικογένειες το αίσθημα ότι ανήκουν στο σχολείο και έχει θετικά αποτελέσματα στη μεταμόρφωση της ευρύτερης κοινότητας του σχολείου, καθώς και στην εμπλοκή της στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη μάθηση των παιδιών.

Pomares, A. (2011). Familias en el CPI Sansomendi. De las dificultades a las posibilidades. Suplemento Escuela, 3, 5-7..

9.2. Διαλογική κατάρτιση εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί δημοτικής, μέσης εκπαίδευσης και εκπαίδευσης ενηλίκων εφαρμόζουν Πετυχημένες Εκπαιδευτικές Πρακτικές σε Μαθησιακές Κοινότητες,

παρέχοντας έτσι τις καλύτερες ευκαιρίες σε κάθε παιδί, έφηβο και ενήλικα στην τάξη τους. Επίσης, μέσω της συμμετοχής τους σε εκπαιδεύσεις για συνεχή βελτίωση στον τομέα τους με βάση τεκμηριωμένες γνώσεις, αναπτύσσουν ηθική αυστηρότητα στον επαγγελματισμό τους. Η κατάρτιση αυτή γίνεται μέσω του διαλόγου, σύμφωνα με τις καλύτερες πρακτικές κατάρτισης διδακτικού προσωπικού σε διεθνές επίπεδο.

Διαλογική κατάρτιση. Τι είναι σημαντικό

Οι Μαθησιακές Κοινότητες στηρίζονται σε προτάσεις που προκύπτουν από εις βάθος μελέτες της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 1, η διεθνής επιστημονική κοινότητα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της σχετικά με τις προσεγγίσεις που βασίζονται στις αλληλεπιδράσεις σε σημαντικά επιστημονικά άρθρα, συμμετέχει σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα (όπως είναι το Πρόγραμμα πλαισίου για την έρευνα στην Ευρώπη, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) και εμπλέκει τα καλύτερα πανεπιστήμια στον κόσμο. Η διεθνής επιστημονική κοινότητα δεν αποτελείται από ανθρώπους που είναι δημοφιλείς στον Τύπο, την τηλεόραση, το Google ή τα τηλεοπτικά προγράμματα συζητήσεων, αλλά ούτε και από ανθρώπους που προσφέρουν τα προσωπικά τους σχόλια ή το χιούμορ τους. Παρότι ο Τύπος επιτελεί πολύ σημαντική λειτουργία στις δημοκρατικές κοινωνίες, δεν είναι, ούτε αναμένεται να είναι, ένα επιστημονικό μοντέλο γνώσεων. Δεν μπορεί να θεωρείται ότι το εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρα είναι, όπως παρουσιάζεται για παράδειγμα, σε ένα τηλεοπτικό ντοκιμαντέρ. Ομοίως, η κατάρτιση του προσωπικού δεν μπορεί να βασίζεται σε δημοσιεύματα του Τύπου, αν και δυστυχώς σε κάποια σχολεία η πρακτική αυτή εξακολουθεί να εφαρμόζεται. Αν οι γιατροί εκπαιδεύονταν στη θεραπεία του καρκίνου με βάση τα δελτία ειδήσεων, θα ήταν απαράδεκτο. Οι οικογένειες είναι ελεύθερες να κάνουν προσωπικές επιλογές για τον τρόπο με τον οποίο θα εκπαιδεύσουν καλύτερα τα παιδιά τους, αλλά κανείς δεν πρέπει να προτείνει τη γνώμη του ως έγκυρη επιστημονική γνώση, όσον αφορά την εκπαίδευση των παιδιών στο σύνολό τους.

Το διδακτικό προσωπικό έχει ως αποστολή την ενσωμάτωση των τελευταίων επιστημονικών ερευνών στην κατάρτισή του, όπως ακριβώς αναμένεται και από τους γιατρούς. Αν η κατάρτιση των εκπαιδευτικών περιορίζεται στην απλή ανακάλυψη τυχαίων δραστηριοτήτων, και όχι σε επιστημονικά τεκμηριωμένες δραστηριότητες, τότε ο ρόλος του δασκάλου δεν αξιοποιείται επαρκώς και το αποτέλεσμα είναι να χάνονται ευκαιρίες για περαιτέρω συνεισφορά στις ζωές νεαρών ατόμων, αυτών δηλαδή για τους οποίους δουλεύουν.

Επίσης, η διατήρηση μιας βάσης που στηρίζεται σε ερευνητικά στοιχεία επιτρέπει στο διδακτικό προσωπικό να περιγράφει τις πρακτικές του πιο αποτελεσματικά, σε διάλογο με τις οικογένειες, τους επιθεωρητές, την τοπική διοίκηση, τις σχολές των Πανεπιστημίων και τους μαθητές. Χωρίς μια βάση επιστημονικών δεδομένων, ο διάλογος παραμένει μια περίπτωση αντιπαραβολής απόψεων. Όταν όμως συνοδεύεται από ερευνητικά στοιχεία, οι οικογένειες μπορούν να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν από μόνες τους τις πρακτικές διδασκαλίας και συχνά εκτιμούν την

ευκαιρία να αυξήσουν τις γνώσεις τους στον τομέα της εκπαίδευσης, αφού αυτό που τελικά θέλουν είναι η καλύτερη δυνατή εκπαίδευση για τα παιδιά τους.

Τα άτομα που είναι αφοσιωμένα τόσο στις καταρτίσεις όσο και τις συγκεντρώσεις που επικεντρώνονται σε εκπαιδευτικές θεωρίες μπορούν να αναρωτηθούν σε ποιες θεωρίες και ερευνητικά στοιχεία στηρίζονται οι προσεγγίσεις και οι προτάσεις τους και αν είναι αποδεκτές ή όχι από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Στην πραγματικότητα, τόσο το προσωπικό του σχολείου όσο και οι οικογένειες των μαθητών που συμμετέχουν στις συναντήσεις κατάρτισης για τις Μαθησιακές Κοινότητες, μπορούν να ψάξουν για αναφορές σχετικά με τις δραστηριότητες που συζητούνται σε βάσεις δεδομένων στο Διαδίκτυο. Με αυτό τον τρόπο όλοι μπορούν να συμμετέχουν στη δημιουργία μιας επιστημονικής βάσης για εκπαιδευτικές πρακτικές στο σχολείο.

Είναι γεγονός ότι το διδακτικό προσωπικό πρέπει να είναι ενημερωμένο για τις καλύτερες εκπαιδευτικές θεωρίες. Για το σκοπό αυτό, είναι επίσης αλήθεια ότι πρέπει να διευκρινιστεί τι είναι μια θεωρία και τι δεν είναι. Δυστυχώς, η θεωρία συχνά συνδέεται με την πλήξη και το κενό όσον αφορά την πρακτική. Αυτό είναι αναληθές. Η θεωρία παρέχει γνώση. Οι καλύτεροι συγγραφείς στον τομέα της εκπαίδευσης είναι αυτοί που βρίσκονται συχνά στις τάξεις, έτσι ώστε να μπορούν να σκέφτονται, να αξιολογούν, να ερευνούν και να προοδεύουν καλύτερα. Διεθνείς ερευνητές όπως οι Gordon Wells, Courtney Cazden του Harvard University ή η Καθηγήτρια Linda Hargreaves του Cambridge University, για παράδειγμα, έχουν επωφεληθεί από τις

επισκέψεις τους στην Ισπανία για να επισκεφτούν τις Μαθησιακές Κοινότητες και να συνδέσουν τις Διαδραστικές Ομάδες ή τις Διαλογικές Λογοτεχνικές Συναντήσεις με τις δικές τους πραγματικότητες και την έρευνά τους.

Εάν το διδακτικό προσωπικό επιθυμεί να βελτιώσει τη θεωρία πίσω από τις πρακτικές διδασκαλίας που χρησιμοποιεί, τότε πρέπει να διαβάζει και να μένει ενημερωμένο. Δεδομένου ότι η σύγχρονη ζωή το καθιστά αυτό δύσκολο πολλές φορές, είναι καλό να επιλέγονται σημαντικά κείμενα με πλούσιο όφελος. Πάντοτε αξίζει να επιλέγονται τα κείμενα διακεκριμένων ερευνητών στην εκπαίδευση όπως είναι ο Vygotsky και ο Freire, ή έργα από σύγχρονους θεωρητικούς, όπως είναι ο Bruner και ο Habermas. Έτσι αυτή η διδασκαλία των επαγγελματιών τους τοποθετεί, όπως συνήθιζε να λέει ο Robert Merton: «στους ώμους των γιγάντων». Μπορούν να επιλεγούν και κείμενα από άλλους τομείς. Για παράδειγμα, αν υπάρχει ενδιαφέρον γύρω από θέματα φύλου, εξέχουσες φεμινίστριες συγγραφείς όπως η Judith Butler ή η Lidia Puigvert αποτελούν επιλογές ανάγνωσης. Επιπρόσθετα, η Butler έχει βαθιά επίγνωση των Μαθησιακών Κοινοτήτων.

Ακόμη μια σημαντική πτυχή στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις Μαθησιακές Κοινότητες είναι η διασφάλιση της επίγνωσης των Πετυχημένων Εκπαιδευτικών Πρακτικών που εφαρμόζονται σε διάφορα σχολεία, για να μπορεί να επισημανθεί πού επιτυγχάνονται τα καλύτερα αποτελέσματα. Στην επίσημη ιστοσελίδα των Μαθησιακών Κοινοτήτων¹ αναφέρονται οι Μαθησιακές Κοινότητες που εφαρμόζουν Πετυχημένες Εκπαιδευτικές Πρακτικές, όπως και τα ονόματα των συμβούλων που εκπαιδεύτηκαν, για να διασφαλίζουν ότι η εφαρμογή αυτών των πρακτικών τηρεί τις βάσεις του προγράμματος, οι οποίες στηρίζονται στα δεδομένα που προέκυψαν από την έρευνα. Η εφαρμογή αυτών των Πετυχημένων Εκπαιδευτικών Πρακτικών πρέπει να αξιολογείται σύμφωνα με το πώς οι πρακτικές βασίζονται σε αποτελεσματική θεωρία.

Ο καθένας μπορεί εύκολα να συμβουλευτεί και να ενημερωθεί από τις πληροφορίες που υπάρχουν στο Διαδίκτυο και ακολούθως οι πληροφορίες αυτές να μετατραπούν και σε θέμα συζήτησης στο σχολείο. Η μάθηση εξαρτάται από τις αλληλεπιδράσεις και αυτό περιλαμβάνει και τη μάθηση του προσωπικού. Επομένως, η ενίσχυση της ανταλλαγής σχολίων, προβληματισμών, ερωτήσεων και πληροφοριών διασφαλίζει μια συνεχή αυτό-εκπαίδευση του προσωπικού. Αυτό φαίνεται μέσα από τα πιο κάτω παραδείγματα:

- Δύο εκπαιδευτικοί πήγαν σε μια κοντινή πόλη, μαζί με δύο μητέρες, για να μιλήσουν για το σχολείο τους, με στόχο να συνεργαστούν με μια άλλη Μαθησιακή Κοινότητα και να ξεκινήσουν έναν επικοινωνιακό διάλογο. Την

¹ Ιστοσελίδες σχετικά με τις Μαθησιακές Κοινότητες στην Ευρώπη: Seas4All Project: <http://seas4all.eu/> Step4Seas Project: <https://www.step4seas.org/> Ιστοσελίδα σχετικά με τις Μαθησιακές Κοινότητες στην Ισπανία: <http://utopiadream.info/ca/> Ιστοσελίδα σχετικά με τις Μαθησιακές Κοινότητες στη Λατινική Αμερική: <http://www.comunidaddeaprendizaje.com.es/> [Ελέγχθηκε τον Νοέμβριο του 2017]

επόμενη μέρα, είναι σημαντικό να μοιραστούν τα σχόλια που έκαναν οι δύο μητέρες και τα άτομα από το άλλο σχολείο και να τεθούν ερωτήματα από τους ακροατές. Όλα αυτά αποτελούν συνεχή εκπαίδευση των εκπαιδευτικών υπό τη μορφή συζήτησης, που τροφοδοτεί τον ενθουσιασμό για το πρόγραμμα και προωθεί νέες μεταμορφώσεις.

- Αρκετοί εκπαιδευτικοί διαβάζουν το βιβλίο *Education and Democracy* του John Dewey για τη Διαλογική Παιδαγωγική Συνάντηση στην οποία συμμετέχουν. Συναντήθηκαν τη μέρα πριν τη Συνάντηση, όταν στο δελτίο ειδήσεων έγινε αναφορά σε μια δημόσια συζήτηση σχετικά με σύγχρονες εκπαιδευτικές πολιτικές και φυσικά δεν μπόρεσαν παρά να συγκρίνουν τα όσα ειπώθηκαν στις ειδήσεις με το βιβλίο που διαβάζουν και μίλησαν για αυτό. Την επόμενη μέρα, η Συνάντηση ήταν ακόμη πιο έντονη και γεμάτη από πλούσια επιχειρήματα.
- Το Twitter, το Facebook και άλλες πλατφόρμες αναπτύσσονται συνεχώς, παρέχοντας πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο και αποτελέσματα από διάφορες Μαθησιακές Κοινότητες. Υπάρχουν άνθρωποι που όχι μόνο μοιράζονται απόψεις και υλικό με εκατοντάδες ακόλουθους, αλλά επίσης συμβάλλουν στο να κάνουν τις καθημερινές μας συζητήσεις στη δουλειά πιο ζωντανές.

Οι συζητήσεις αυτές ενθαρρύνουν το προσωπικό να προβληματιστεί για την εφαρμογή των Πετυχημένων Εκπαιδευτικών Πρακτικών. Οι εκπαιδευτικοί ανησυχούν, προβληματίζονται και μιλούν συνεχώς για τις πρακτικές, κάποιες φορές με ανακούφιση και κάποιες άλλες αναζητώντας λύσεις. Αλλά αν αυτός ο προβληματισμός γίνεται χωρίς να υπάρχουν ως πρότυπο οι πρακτικές που βελτιώνουν τόσο τα αποτελέσματα όσο και τη συνύπαρξη, η κατάληξη είναι τυχαίες ιδέες και γενική αποτυχία. Η βελτίωση μπορεί να προκύψει μόνο από την πρακτική εφαρμογή των Πετυχημένων Εκπαιδευτικών Πρακτικών που στηρίζονται σε στοιχεία ερευνών.

Είναι επίσης σημαντικό, στην κατάρτιση του προσωπικού να περιλαμβάνεται μια εξέταση των τρόπων εφαρμογής του ισότιμου διαλόγου στην επικοινωνία με τις οικογένειες, το υπόλοιπο προσωπικό και τους μαθητές. Παραδοσιακά, το διδακτικό προσωπικό, όπως και άλλες ομάδες επαγγελματιών έρχεται σε επικοινωνία με τις οικογένειες από μια μη-ισότιμη θέση, από τη θέση του «ειδικού» (αυτό συμβαίνει σε μεγαλύτερο βαθμό με μη-ακαδημαϊκές οικογένειες). Ωστόσο, η διατήρηση της επαγγελματικής αυστηρότητας προκειμένου να βελτιωθεί η εκπαίδευση απαιτεί έναν πιο ισότιμο διάλογο, που δεν βασίζεται σε θέσεις ισχύος, αλλά σε προσεγγίσεις όπως είναι οι διαλογικές, επικοινωνιακές δράσεις (Soler & Flecha, 2010). Η διαδικασία ισότιμου διαλόγου στις Μικτές Επιτροπές, τις συνελεύσεις και τις τάξεις, όπου άνθρωποι με διαφορετικά υπόβαθρα και διαφορετικούς τρόπους σκέψης εργάζονται μαζί, απαιτεί την ανάπτυξη καθημερινών δεξιοτήτων.

Ένα παράδειγμα κοινής κατάρτισης για το διδακτικό προσωπικό και τους συγγενείς

«Όλες οι ομάδες ήταν ανοιχτές και για τους εθελοντές και για το υπόλοιπο προσωπικό όπως ο επιστάτης και οι μαγείρισσες. Ήταν σαφές ότι ο μόνος τρόπος επίτευξης της επιθυμητής μεταμόρφωσης ήταν η εμπλοκή όλων όσων είχαν κάποια σχέση με τους μαθητές και τις οικογένειές τους. Οι συζητήσεις ήταν πολύ πιο αποδοτικές αν η κατάρτιση ήταν ανοιχτή σε ανθρώπους με ποικίλα υπόβαθρα. Εκτός από αυτό, η επιστημονική έρευνα έχει αποδείξει ότι η κατάρτιση ενηλίκων που συνδέονται με μη-επαγγελματικό τρόπο με το σχολείο και τα παιδιά, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των συγγενών και των φίλων, είναι πολύ πιο παραγωγική από την κατάρτιση μόνο των εκπαιδευτικών, όσον αφορά τη βελτίωση της μάθησης και της ακαδημαϊκής επίδοσης. Όλοι πρέπει να περιλαμβάνονται στην κατάρτιση.» (Racionero et al, 2012)

Ακόμη, μια άλλη βασική πτυχή του ισότιμου διαλόγου είναι ότι ποτέ δεν αμαυρώνει τις αξίες της κοινότητας και δεν περιθωριοποιεί ευάλωτες ομάδες. Οι αξίες των εκπαιδευτικών δεν είναι καλύτερες ή χειρότερες από αυτές της υπόλοιπης κοινότητας. Συχνά, χωρίς να το αντιλαμβάνεται, το προσωπικό θεωρεί ότι έχει έναν καλύτερο τρόπο να βλέπει ορισμένα πράγματα και προσπαθεί να επιβάλει αυθαίρετα αξίες από μια θέση κύρους. Αυτή η συμπεριφορά είναι πολύ κοινή όσον αφορά πτυχές όπως είναι το φύλο για παράδειγμα. Κάποιοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι αξίες που πρεσβεύουν υποστηρίζουν τις γυναίκες ή προωθούν σε μεγαλύτερο βαθμό την απελευθέρωση, σε σχέση με τις αξίες των μητέρων και των οικογενειών με τις οποίες δουλεύουν και ότι για τον λόγο αυτό πρέπει να προωθήσουν αυτή την κουλτούρα «απελευθέρωσης».

Μια ομάδα αλφαριθμητισμού μόνο για γυναίκες ... ;

Μια ομάδα από μουσουλμάνες μητέρες από την περιοχή Μαγκρέμπ, σε ένα σχολείο, επιθυμεί να δημιουργηθεί μια ομάδα αλφαριθμητισμού. Φυσικά η ομάδα θα είναι μόνο για γυναίκες. Δεν θέλουν άντρες στον ίδιο χώρο. Κάποιοι από το διδακτικό προσωπικό είναι ενάντιοι σε αυτή την ιδέα, αφού θεωρούν ότι η πρακτική αυτή βασίζεται στην ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το προσωπικό που διαφωνεί θεωρεί ότι θα έπρεπε να είναι προϋπόθεση η δημιουργία μικτών ομάδων αλφαριθμητισμού, αφού αυτό θα συνέβαλε στην «αντιμετώπιση» ξεπερασμένων αξιών που βασίζονται σε ανδρικές, σοβινιστικές παραδόσεις.

Άλλοι εκπαιδευτικοί προκαλούν αυτούς που λένε ότι η ομάδα πρέπει να είναι μικτή, συζητώντας για εξόδους μόνο με φίλες τους, για hen parties ή για το ότι έχουν συντρόφους που δεν είναι υπέρ της ισότητας. Η έναρξη μαθημάτων κατάρτισης για συγγενείς, με τον τρόπο που αποφασίστηκε από όλους, είναι αυτό που θα ενισχύσει πραγματικά την επιτυχία, και σε καμία περίπτωση, δεν αποκλείει την πιθανότητα διεξαγωγής άλλων δραστηριοτήτων, μικτών ή όχι. Στη συνέχεια, μερικές από τις μητέρες που ξεκίνησαν τα μαθήματα αλφαριθμητισμού εντάχθηκαν και στις Διαδραστικές Ομάδες ως εθελόντριες, έλαβαν μέρος στις Μικτές Επιτροπές και τελικά μία από αυτές εξελέγη στο Σχολικό Συμβούλιο. Δεν είναι ούτε παθητικές ούτε υποτακτικές γυναίκες. Υπερασπίζονται το δικαίωμά τους και αυτό των παιδιών τους στην εκπαίδευση και παίρνουν τις δικές τους προσωπικές και συλλογικές αποφάσεις, χωρίς να αποκλείουν ή να εμποδίζουν τις απόψεις άλλων. Η συναίνεση είναι επομένως εφικτή.

Η αξιολόγηση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών στις Μαθησιακές Κοινότητες πρέπει να βασίζεται στην επίδραση που έχει η κατάρτιση αυτή στη βελτίωση των αποτελεσμάτων των μαθητών, στην εφαρμογή διδακτικών πρακτικών που βασίζονται σε ερευνητικά δεδομένα και στη συμβολή αυτών των πρακτικών στη βελτίωση όλων των ειδών αποτελεσμάτων (ακαδημαϊκά, ηθικά, συνύπαρξης, ευημερίας). Η αξιολόγηση που βασίζεται αυστηρά στο επίπεδο ικανοποίησης των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στις συναντήσεις, κάποιες φορές έχει ως αποτέλεσμα να γίνεται στόχος της κατάρτισης το ποιος θα πει τα περισσότερα ανέκδοτα ή το ποιος θα δημιουργήσει τις καλύτερες σχέσεις με την ομάδα. Επομένως, τα κέντρα επαγγελματικής ανάπτυξης, οι ομάδες διαχείρισης και οι διαχειριστές κατάρτισης μπορούν να υποβάλουν ερωτήσεις σε έντυπα αξιολόγησης, έτσι ώστε η αξιολόγηση της κατάρτισης να ευθυγραμμιστεί πλήρως με τη βελτίωση των αποτελεσμάτων του σχολείου.

Πτυχές που βελτιώνουν την κατάρτιση των εκπαιδευτικών

Παιδαγωγικές Συναντήσεις

Ακολουθώντας την ίδια δομή με τις Διαλογικές Συναντήσεις τέχνης, μαθηματικών και ούτω καθεξής (βλ. Ενότητα 7), οι Διαλογικές Παιδαγωγικές Συναντήσεις φέρνουν με έναν πιο άμεσο και ουσιαστικό τρόπο, τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες πιο κοντά στις θεωρητικές και επιστημονικές βάσεις των Πετυχημένων Εκπαιδευτικών Πρακτικών. Σχηματίζονται ομάδες από διαφορετικούς ανθρώπους που εμπλέκονται στην εκπαίδευση των παιδιών, συγκεκριμένο διδακτικό προσωπικό, συμβούλους, και ούτω καθεξής, οι οποίοι διαβάζουν μαζί σημαντικά διεθνή κείμενα. Σε όλες τις περιπτώσεις, παρατίθεται η πηγή του αυθεντικού κειμένου.

Οι προαναφερθείσες Συναντήσεις είναι επίσης γνωστές ως «σεμινάρια με το βιβλίο στο χέρι», για να αποφευχθεί η τρέχουσα, στον τομέα της εκπαίδευσης, πρακτική που είναι η συζήτηση και η συγγραφή γύρω από θέματα τα οποία δεν έχουν καν διαβαστεί, δίνοντας πλασματικές ερμηνείες θεωρητικών συνεισφορών και παράξενες ιδέες για εκπαιδευτικές πρακτικές. Στις Συναντήσεις η οικοδόμηση συλλογικής γνώσης βασίζεται στον ισότιμο διάλογο γύρω από το κείμενο που διαβάζεται. Όσοι συμμετέχουν στις Συναντήσεις πρέπει να κάνουν αναφορά στον αριθμό της σελίδας και την παράγραφο του σημείου ή της ιδέας στην οποία αναφέρονται στα σχόλια, την κριτική ή την ανάλυσή τους. Μέσα από τη διαλογική ανάγνωση ανακαλύπτονται εκπαιδευτικές δραστηριότητες που σήμερα παράγουν τη μεγαλύτερη επιτυχία και ισότητα. Αυτή η εξάσκηση στη συλλογική ανάγνωση δίνει στο διδακτικό προσωπικό την ευκαιρία να συζητήσει εκπαιδευτικές πρακτικές, έχοντας ως σημεία αναφοράς δεδομένα που προέκυψαν από έρευνες και πρωτογενείς πηγές.

Όταν η κατάρτιση ξεκινά από το σημείο της διαλογικής οπτικής, η γνώση εμφανίζεται ως αποτέλεσμα ενός ισότιμου διαλόγου και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών της ομάδας που συμμετέχουν στην κατάρτιση. Οι συνδυασμένοι προβληματισμοί επιτρέπουν την ενσωμάτωση διαφορετικών απόψεων, γνώσεων και μοντέλων που παρουσιάζονται με αιτιολόγηση. Έτσι, όλοι όσοι συμμετέχουν στη διαδικασία της κατάρτισης επιτυγχάνουν μια μεγαλύτερη δια-υποκειμενική κατανόηση του υπό συζήτηση θέματος. Αυτή η διαδικασία κατανόησης καθιστά εφικτό τον συνδυασμό θεωρίας και πράξης, ενώ δημιουργεί στρατηγικές και χρήσιμες δεξιότητες για πρακτικές διδασκαλίας. Αυτό μας επιτρέπει να πλησιάσουμε την έννοια της συνεχούς κατάρτισης που παρέχουν σχετικοί συγγραφείς, όπως ο Paulo Freire:

«Η διαλεκτική μεταξύ πράξης και θεωρίας πρέπει να βιώνεται πλήρως στα πλαίσια της κατάρτισης της θεωρίας, για να αναζητηθεί η αιτία των πραγμάτων. Η συνεχής κατάρτιση, ως κριτικός προβληματισμός της πράξης, βασίζεται στην εν λόγω διαλεκτική μεταξύ πράξης και θεωρίας» (Freire, 1994).

Η διαλογική ανάγνωση επιτρέπει έτσι, μέσω της αλληλεπίδρασης με το κείμενο, τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη στην καθημερινή ζωή του σχολείου. Ταυτόχρονα, μπορούν να βρεθούν συλλογικές λύσεις που στηρίζονται στα όσα έχουν διδαχθεί μέσα από τα κείμενα, καθώς και τις προσωπικές εμπειρίες. Η διαδικασία προβληματισμού του βαθυστόχαστου διαλόγου καθιστά το διδακτικό προσωπικό ικανό να οικοδομήσει σταδιακά γνώση και προσδίδει περισσότερο νόημα στη δουλειά του.

Ένα παράδειγμα Διαλογικών Παιδαγωγικών Συναντήσεων σε ένα δημοτικό σχολείο στη Σεβίλλη:

Είχαμε διαβάσει Freire, Flecha, Vygotsky, Bruner, Touraine, Apple και άλλους συγγραφείς που πιθανότατα δε θα είχαμε διαβάσει ποτέ από μόνοι μας. Είχαμε μοιραστεί διαφορετικές απόψεις γύρω από τα ίδια κείμενα, αλλά ο πιο σημαντικός παράγοντας ήταν το ότι ανακαλύψαμε τον ισχυρό εκπαιδευτικό χαρακτήρα των Συναντήσεων μέσω του θεωρητικού προβληματισμού και της από κοινού πρακτικής. Οι Διαλογικές Συναντήσεις είναι ένα εργαλείο κοινωνικής και προσωπικής μεταμόρφωσης.»

López, G. & Nogales, F. (2012). Formadores para transformar. El origen de las Comunidades en Sevilla. *Suplemento Escuela*. 1, 6-7.

Ανταλλαγή εμπειριών και υποστήριξη νέων Μαθησιακών Κοινοτήτων

Επίσης, πέρα από την έρευνα και την εμπλοκή σε νέα και συζητήσεις σχετικά με τις Μαθησιακές Κοινότητες στο Διαδίκτυο, είναι θεμιτό να διευρύνεται η συζήτηση και να προσφέρονται σε άλλα σχολεία και άλλους εκπαιδευτικούς οι εμπειρίες που έχουν ήδη αποκτηθεί σε ένα σχολείο. Αυτό μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους, όπως η παρουσίαση υλικού και πηγών που χρησιμοποιούνται στις Πετυχημένες Εκπαιδευτικές Πρακτικές στον ιστότοπο του σχολείου ή η ανταλλαγή εμπειριών μέσα από συζητήσεις και συναντήσεις με άλλα σχολεία.

Συνεκτικότητα

Τέλος, είναι σημαντικό να γίνει μια προσπάθεια μεταφοράς αυτών των αξιών, τις οποίες ζητείται εξίσου από τους μαθητές να υποστηρίξουν, με ένα συνεκτικό και συνεπή τρόπο. Αξίες όπως ο σεβασμός, η αλληλεγγύη, η ελευθερία, η ισότητα, η σύμπνοια ή η κατανόηση δε μαθαίνονται σε ένα μάθημα αξιών, αλλά καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας σε όλους τους τομείς και τα σχολικά περιβάλλοντα. Θα ήταν ακόμη καλύτερα η προάσπιση αυτών των αξιών να συνεχίζεται και στη ζωή της κοινότητας, εφαρμόζοντάς τες στην καθημερινή ζωή. Αυτή είναι η καλύτερη μορφή εκπαίδευσης, όσον αφορά τις αξίες που μπορεί να προσφέρει ένας επαγγελματίας από τον καίριο ρόλο του ως εκπαιδευτικός.

Για περισσότερες πληροφορίες
--

Flecha, R. (Ed.) (2015). <i>Successful Educational Actions for Inclusion and Social Cohesion in Europe</i>. Berlin: Springer.
--

9.3. Βιβλιογραφία

De Botton, L., Girbés, S., Ruiz, L., & Tellado, I. (2014). Moroccan mothers' involvement in dialogic literary gatherings in a Catalan urban primary school: Increasing educative interactions and improving learning. *Improving schools*, 17(3), 241-249..

Freire, P. (1998). *Teachers as cultural workers: letters to those who dare teach*. Boulder, CO: Westview Press.

Garcia, L., & Ríos, O. (2014) Participation and family education in school: Successful educational actions, *Studies in the Education of Adults*, 46(2), 177-191.

INCLUD-ED Consortium (2009). *Actions for success in schools in Europe*. Brussels: European Commission

Racionero, S., Ortega, S., García, R., & Flecha, R. (2012). *Aprendiendo contigo [Learning together]*. Barcelona: Hipatia.

Flecha, R., & Soler, M. (2014). Communicative Methodology: Successful actions and dialogic democracy. *Current Sociology*, 62(2), 232-242.